

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 41/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina, zastúpenej spoločnosťou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 127/2017 z 27. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2019 doručená sťažnosť spoločnosti Prima banka Slovensko, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 127/2017 z 27. septembra 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 4 Csp 11/2016-57 z 20. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala proti žalovanému zaplata sumy 817,62 € spolu s úrokom vo výške 28 % ročne od 21. augusta 2015 do zaplata a náhrady trov konania, a to z dôvodu, že sťažovateľka „*nepreukázal zmluvné dojednanie povinnosti žalovaného platiť poplatok za upomienku (prečerpanie účtu), poplatok za výzvu (debet) a poplatok za nezrealizovanú platbu, ktoré mu boli účtované na ťarchu účtu, ani zmluvné dojednanie požadovaného úroku*“. Na odvolanie sťažovateľky Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5 Co 381/2016-76 z 28. februára 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu.

3. Sťažovateľka podala proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol. Najvyšší súd dospel k záveru, že pri dovolaní sťažovateľky, prípustnosť ktorého bola vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), neboli sťažovateľkou vymedzené dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Konkrétne najvyšší súd uviedol, že pokiaľ sťažovateľka vyvodila prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, „*uvedený dôvod prípustnosti dovolania predpokladá, že dovolateľ v dovolaní vymedzí práve tú právnu otázku (nie inú), od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu... Dovolateľkou vymedzená právna otázka ohľadom všetkých bankových poplatkov v spotrebiteľskom právnom vzťahu..., nie je tou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej v skutočnosti záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.*“.

4. Podľa sťažovateľky „*Postup dovolacieho súdu pri aplikácii právnych noriem bol arbitrárny a k vydaniu napadnutého rozhodnutia ho viedli zjavne nesprávne právne*

závery“, keď napriek tomu, že podľa sťažovateľky ňou formulovaná „dovolacia otázka“ bezprostredne reagovala na dôvody jej procesného neúspechu, najvyšší súd sa takto vymedzenou dovolacou otázkou odmietol zaoberať a dovolanie odmietol.

5. Sťažovateľka vo svojej sťažnostnej argumentácii zdôraznila, že «Ustanovenia § 432 CSP a § 421 CSP (ani žiadne iné ustanovenia CSP) pritom nestanovujú, akým spôsobom má byť vymedzená právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP ako zákonnú náležitosť dovolania vymedzuje len to, že musí ísť o nesprávne právne posúdenie veci, pričom v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí ísť o právnu otázku, ktorá bola riešená odvolacím súdom a bola odvolacím súdom vyriešená nesprávne. CSP dokonca nevyžaduje, aby dovolateľ spornú právnu otázku formuloval. Nejde pritom teda o zákonnú náležitosť dovolania.

S osobitným dôrazom poukazujeme na skutočnosť, že CSP rozlišuje medzi dôvodmi prípustnosti dovolania (§ 420 a § 421 CSP) a dovolacími dôvodmi (§ 431 a § 432 CSP). Ako už bolo uvedené, dovolateľ je pritom povinný uviesť iba dovolací dôvod, nie aj dôvod prípustnosti dovolania (§ 428 CSP). Ustanovenie § 447 písm. f) CSP, ktoré v tomto prípade nesprávne a v neprospech sťažovateľa aplikoval dovolací súd, umožňuje odmietnuť dovolanie iba pre „vady“ týkajúce sa dovolacieho dôvodu, nie dôvodu prípustnosti dovolania. Ak by teda dovolateľ formuloval právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP spôsobom, ktorý nezodpovedá subjektívnej požiadavke konkrétneho sudcu, nemôže to bez ďalšieho viesť k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f) CSP. Prípustnosť dovolania je dovolací súd povinný vyhodnotiť v nadväznosti na jeho obsah (§ 124 ods. 1 CSP) a vyvarovať sa kabinetným a formálnym procesným uzneseniam na hranici odmietnutia spravodlivosti. Tento imperatív v konečnom dôsledku vyplýva aj z materiálneho chápania právneho štátu.

Sťažovateľ formulovaná otázka navyše splňala požadované zákonné požiadavky (a tým aj podmienky prípustnosti dovolania)...

Právna otázka, ktorú sťažovateľ položil dovolaciemu súdu, nemohla byť formulovaná tak, ako to dovolací súd požadoval - teda ako právna otázka týkajúca sa konkrétneho poplatku, ktorý si sťažovateľ voči žalovanému uplatnil. Takáto požiadavka je v rozpore

nielen s požiadavkou dovolacieho súdu na formuláciu otázok zásadného právneho významu, ale aj s účelom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktorého cieľom je tvorba judikatúry a stabilizácia dovolacieho súdu...

Relevantná právna otázka, z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí byť nevyhnutne formulovaná zovšeobecňujúco, aby jej zodpovedanie dovolacím súdom umožňovali aplikáciu právnych záverov aj na všetky následné analogické prípady. To je okrem iného aj jednou z nosných myšlienok novej koncepcie inštitútu dovolania. Jedine týmto spôsobom možno zabezpečiť, že na rovnaké otázky nebudú v rovnakých podmienkach dané rôzne odpovede pri výkone spravodlivosti (princíp právnej istoty). Zúženie „dovolacej otázky“ na konkrétnosti individuálneho prípadu by v podstate diskvalifikovalo právnu „odpoveď“ dovolacieho súdu z akéhokoľvek ďalšieho použitia.»

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.9.2018 sp. zn. 2 Cdo 127/2017 porušené bolo.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.9.2018 sp. zn. 2 Cdo 127/2017 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

10. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

12. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

13. Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

14. Vo vzťahu k záverom v napadnutom uznesení najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ich ústavnú udržateľnosť a nezistil, že by posudzované rozhodnutie bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené, a tým mohlo zakladať dôvod na zásah ústavného súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

15. Ústavný súd aj s poukazom na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani

mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

16. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako procesne neprípustné, pričom sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami sťažovateľky, keď uviedol:

«12. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a za dosiaľ nevyriešenú právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovala právnu otázku v tomto znení: „musia byť všetky bankové poplatky v spotrebiteľskom právnom vzťahu vždy dohodnuté priamo v texte zmluvy, alebo sú pre spotrebiteľa záväzné aj zmluvné podmienky a dojednania uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach, resp. v sadzobníku poplatkov, ktoré sú súčasťou zmluvy?“

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

14. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti

dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.. Civilný sporový poriadok. Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

15. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania vyvodzovanej z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dospel k záveru, že dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP, a preto je potrebné dovolanie odmietnuť.

16. Pokiaľ dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd uvádza, že uvedený dôvod prípustnosti dovolania predpokladá, že dovolateľ v dovolaní vymedzí práve tú právnu otázku (nie inú), od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

17. Dovolateľkou vymedzená právna otázka ohľadom všetkých bankových poplatkov v spotrebiteľskom právnom vzťahu..., nie je tou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej v skutočnosti záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu právnou otázkou podstatnou pre ich rozhodnutie bola otázka vzniku nároku žalobkyne voči žalovanému na účtované konkrétne poplatky (za upomienku - prečerpanie účtu, za výzvu - debet, za nezrealizovanú platbu) a požadovaný úrok. Je tak nepochybné, že dovolateľkou v dovolaní nastolenú právnu otázku (musia byť všetky bankové poplatky v spotrebiteľskom právnom vzťahu vždy dohodnuté priamo v texte zmluvy, alebo sú pre spotrebiteľa záväzné aj zmluvné podmienky a dojednania uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach, resp. v sadzobníku poplatkov, ktoré sú súčasťou zmluvy) odvolací súd a rovnako tak súd prvej inštancie vôbec neriešili, nakoľko takto nastolenú otázku dovolateľka v konaní pred

súdom prvej inštancie a rovnako tak pred odvolacím súdom vôbec nenamietala (resp. nenastolila).

18. Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že žalobkyňa nevymedzuje právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, neostávalo najvyššiemu súdu iné ako dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP...»

17. Keďže argumenty sťažovateľky neboli spôsobilé spochybniť vymedzené dôvody najvyššieho súdu v napadnutom uznesení, ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv uznesením najvyššieho súdu a odmietol sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2019